

Gwasanaeth Democratiaeth
Swyddfa'r Cyngor
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Cyfarfod

Y CYNGOR

Dyddiad ac Amser

1.30 y.h., DYDD IAU, 3YDD GORFFENNAF, 2025

*** NODER ***

Bydd y cyfarfod yn cael ei we-ddarlledu

https://gwynedd.public-i.tv/core//cy_GB/portal/home

Lleoliad

Hybrid - Siambr Dafydd Orwig, Swyddfeydd y Cyngor, Caernarfon LL55 1SH

Pwynt Cyswllt

Eirian Roberts

01286 679018

eirianroberts3@gwynedd.llyw.cymru

(DOSBARTHWDYD Dydd Mercher, 25 Mehefin 2025)

Ian Jones
Pennaeth Democratiaeth
www.gwynedd.llyw.cymru

DYDD MERCHER, 25 MEHEFIN 2025

Annwyl Gynghorydd,

CYFARFOD O GYNGOR GWYNEDD – DYDD IAU, 3 GORFFENNAF 2025

FE'CH GWYSIR TRWY HYN i gyfarfod aml-leoliad o **GYNGOR GWYNEDD** a gynhelir am **1.30 y.h.**, **DYDD IAU, 3YDD GORFFENNAF, 2025 YN SIAMBR DAFYDD ORWIG, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, CAERNARFON LL55 1SH / RHITHIOL AR ZOOM**, i ystyried y materion a grybwyllir yn y rhaglen a ganlyn.

Yr eiddoch yn gywir

Pennaeth Democratiaeth

Bydd yr ystafelloedd a ganlyn ar gael i'r grwpiau gwleidyddol yn ystod y bore:-

Plaid Cymru - Siambr Dafydd Orwig
Annibynnol – Siambr Hywel Dda

RHAGLEN

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. COFNODION

6 - 21

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion y Cyfarfod Blynnyddol o'r Cyngor a gynhaliwyd ar 1 Mai, 2025 fel rhai cywir.

3. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyn unrhyw ddatganiadau o fuddiant personol.

4. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

Derbyn unrhyw gyhoeddiadau gan y Cadeirydd.

5. MATERION BRYD

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater bryd ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

6. CWESTIYNAU

Ystyried unrhyw gwestiynau y rhoddwyd rhybudd priodol ohonynt o dan Adran 4.18 o'r Cyfansoddiad.

7. ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR SAFONAU 2024/25

22 - 40

Cyflwyno adroddiad Cadeirydd y Pwyllgor Safonau.

8. ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PENNAETH DEMOCRATIAETH 2024/25

41 - 53

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Democratiaeth.

9. PARTNERIAETH PENSIWN CYMRU - GWEITHREDU CYNLLUN BUSNES 'ADDAS I'R DYFODOL'

54 - 151

Cyflwyno adroddiad Cadeirydd y Pwyllgor Pensiynau.

10. ARGYMHELLIAD PANEL CYFWELD - PENODI AELODAU LLEYG O'R PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO

152 - 155

Cyflwyno adroddiad Cadeirydd y Panel Cyfweld.

11. RHYBUDDION O GYNNIG

(A) RHYBUDD O GYNNIG GAN Y CYNGHORYDD RHYS TUDUR

Yn unol â'r Rhybudd o Gynnig a dderbyniwyd dan Adran 4.19 o'r Cyfansoddiad, bydd y Cynghorydd Rhys Tudur yn cynnig fel a ganlyn:-

O ystyried y shift iaith a welwyd yng Ngwynedd o gyfrifiad i gyfrifiad, mae'r Cyngor hwn yn croesawu ymateb Llywodraeth Cymru i argymhellion y Comisiwn Cymunedau Cymraeg ac yn galw ar y Llywodraeth i gyflwyno ar fyrder, fesurau'n rhoi grymoedd a chyllid i awdurdodau lleol wrthweithio shift iaith.

(B) RHYBUDD O GYNNIG GAN Y CYNGHORYDD GWYNFOR OWEN

Yn unol â'r Rhybudd o Gynnig a dderbyniwyd dan Adran 4.19 o'r Cyfansoddiad, bydd y Cynghorydd Gwynfor Owen yn cynnig fel a ganlyn:-

Yn sgîl y datguddiad bod gwelliannau i'r rheilffordd rhwng Rhydychen a Chaergrawnt wedi cael eu newid o fod yn gynllun ar gyfer Lloegr i fod yn gynllun ar gyfer Lloegr a Chymru, a hefyd yn sgîl yr arian pitw a gyhoeddwyd yn adolygiad gwariant Llywodraeth San Steffan o £450m dros 10 mlynedd, mae Cyngor Gwynedd yn galw ar Lywodraeth Cymru i fynnu bod Rhwydwaith Rheilffyrdd Cymru yn ei chyfanrwydd yn cael ei datganoli i Gymru ar fyrder. Mae'r Cyngor yma o'r farn bod Gwynedd a Chymru yn colli allan yn sylweddol ar fuddsoddiad wrth fod ynghlwm i Loegr ar y materion yma. Credwn y dylai Cymru gael yr un hawliau ag sydd gan Yr Alban a Gogledd Iwerddon.

(C) RHYBUDD O GYNNIG GAN Y CYNGHORYDD JINA GWYRFAI

Yn unol â'r Rhybudd o Gynnig a dderbyniwyd dan Adran 4.19 o'r Cyfansoddiad, bydd y Cynghorydd Jina Gwyrfaï yn cynnig fel a ganlyn:-

Wrth ystyried

- a) bod Amaeth yn un o brif ddiwydiannau Cymru, a bod canran uchel o economi Gwynedd yn gysylltiedig â'r byd amaethyddiaeth.
- b) bod sefydlogrwydd y fferm deuluol yn gyfraniad hollbwysig ac amhrisiadwy at gadw'r iaith Gymraeg yn ein cymunedau Cymraeg
- c) bod y diwydiant amaeth yng Nghymru *ar hyn o bryd* yn gallu cyfrannu'n o lew at stoc bwyd y 'Deyrnas Unedig' mewn oes o ansicrwydd cynyddol, ond bod y stoc yn isel

Noda'r Cyngor, gyda thristwch mai bygythiad yw'r Ddeddf Treth

Etifeddiaeth i'r uned ffermio draddodiadol, i economi y wlad ac i gefn gwlad Cymru, yn enwedig i'r ardaloedd Cymraeg.

(Mae'n hysbys bod o leiaf dau ffermwr wedi cyflawni hunanladdiad ers pasio'r Ddeddf a bod teuluoedd a gweithwyr a busnesau lleol cysylltiedig yn wynebu chwalfa os daw y Ddeddf i rym yn 2026.)

Galwaf felly ar Gyngor Gwynedd i bwysu ar Lywodraeth Cymru i weithredu trwy:-

- i) bwyso ar Lywodraeth San Steffan i gydnabod bod y diwydiant ffermio yn hollbwysig i strategaeth diogelwch y DU, ac i eithrio ffermydd teuluol sy'n cynhyrchu bwyd o'r dreth newydd pan ddaw i rym.**
- ii) erfyn ar Lywodraeth Cymru i gomisiynu ymchwil i asesu effaith y Ddeddf ar economi Cymru a chymunedau Cymraeg; hefyd i weithredu mesurau lliniarol digonol er mwyn diogelu'r diwydiant amaeth sydd mor allweddol i ddyfodol cymunedau cefn gwlad ein gwlad.**

12. YMATEBION / DIWEDDARIADAU I RYBUDDION O GYNNIG 156 - 172 BLAENOROL

- (1) Llythyr gan Lywodraeth y DU mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elwyn Edwards i gyfarfod 6 Mawrth, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â'r Awdurdodaeth Gyfiawnder.
- (2) Llythyr gan GLILC mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elwyn Edwards i gyfarfod 6 Mawrth, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â'r Awdurdodaeth Gyfiawnder.
- (3) Llythyr gan Lywodraeth Cymru mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elwyn Edwards i gyfarfod 6 Mawrth, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â'r Awdurdodaeth Gyfiawnder.
- (4) Llythyr gan Lywodraeth Cymru mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elfed Wyn ap Elwyn i gyfarfod 6 Mawrth, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â phwerau darlledu a'r cyfryngau.
- (5) Llythyr gan Lywodraeth Cymru mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Elin Hywel i gyfarfod 1 Mai, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â diwygio lles.
- (6) Llythyr gan Lywodraeth Cymru mewn ymateb i Rybudd o Gynnig y Cynghorydd Gwynfor Owen i gyfarfod 1 Mai, 2025 o'r Cyngor ynglŷn â'r cynnydd yn y cyfraniadau Yswiriant Gwladol i gyflogwyr.